UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

AD sa[n]ctissimu[m] || dominu[m] nostru[m] Leone[m] papam || decimu[m]. Ac diuu[m] Maxemilianum Imperatorem || semper augustu[m]. APOLOGIA ... || Iacobi hochstraten. Artiu[m] & sacre theolo=||gi[a]e ...

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1518

Cap[itu]l[u]m p[ri]mu[m] tracta[n]s materia[m] decime assert[i]o[n]is.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34634

Visual Library

a memoria excidiſſe. q̄ eo tēporis in mediū attulerim ipm̄ Reuch
lin. veritatis ⁊ cæter⁹ q̄q̄ noſtrū aduerſariū. ferme ꝑ regula in ſuo
ꝯſilio deſcripſiſſe Chriſtū diuiſiſſe ſcripturā. in bibliā ⁊ in rabinoꝝ
libros Nec puto dn̄atōem tuā pietiſſimā imemorē. q̄ȝ moleſte hāc
tuleris diuiſionē. veluti a ſeculis inauditā. extraneā ⁊ offenſiuā.

¶ Capl'm ṗmū tractās materiā decime aſſertōis.

ARCHIEPISCOPVS NAZARENVS

§. j. Quid ni memorarer. rem eñi recenter geſtā refers. nec di-
midiati decurſus anni. mihi eius memoriā ademit. Fateor
plane me aſſertōem illā. veluti a ꝯmuni intelligētia ⁊ intentōe ſan
ctoꝝ alienā horruiſſe. q̄ oēs ⁊ ſinguli. ſcripturaꝝ noīe. lrās dūtaxat
intelligūt ſacras. Uerū q̄ȝ heccine diuiſio in ṗoribꝯ. ſat ſupq̄ȝ ⁊ in
ſe. ⁊ in ſuis appendicijs ac ſequelis expugnata eſt. nō ingratuȝ no-
bis eſſet ex te audire. que inter ſe colludendo (vt ais) de obſcura co
horte viri minus attigerūt.

THEOLOGVS

§. ij. Copia hoꝝ pater reuerēdiſſime nobis nō parua eſt. ꝑim
de ⁊ allatu facilia ſunt. Occurritq̄ȝ inter cetera id primo
q̄d tanq̄ȝ marcidus ⁊ canin⁹ flos. eccl'ie caput ⁊ auctoritateȝ. non
parū viſuȝ ē dehoneſtaſſe. Poſtq̄ȝ eñi ꝯcluſerat (vt putabat) roma
nam eccl'iam nullū cremari velle librū. qui inter bonū mali aliq̄d
ꝯtineret. ocius gr̄a fundande differētie inter hereticoꝝ ⁊ ꝑfidoruȝ
iudeoꝝ libros. illos ſubdens eccl'ie. hos vero puta iudaicos eccleſie
oīmode ſubtrahēs auctoritati ⁊ iuriſdictōi. Sic inquit Licet ve
rū ſit ſi inueniret aliq̄s liber q̄ totus eēt malus. ⁊ ex quo nihil boni
ꝑficiſci poſſz. qñ id in noſtra facultate atq̄ȝ ſupioritate ſitū eēt aut
exiſteret. tūc poſſem⁹ eūdē ſentential'r ⁊ ꝑ iudiciū perimere. ⁊ eum
igni tradere ꝑut de iure. ſicut hereticoruȝ libri q̄ ſub chriſtiane fidei
ſupioritate ⁊ iuriſdictōe ſunt. Et paulo poſt. Sed iudei in his re
bus q̄ eoꝝ fidē ꝯcernūt. ſunt tātūmodo ſibijpſis ⁊ nulli alij iudici
ſubiecti. nec ſup eos q̄ſq̄ȝ chriſtian⁹ debet poſſe cognoſcere. niſi for-
te incidenter in cauſa ſeculari ſub forma exceptōis ꝓpoſite. l. iudei
Et ibi Barth. C. de iude. q̄ȝ nō ſunt mēbra eccl'ie. ⁊ eoruȝ fides ad
nos nō ꝑtinet. glo. penul'. cle. ṗme. de vſu. Hoc nobis ſcribit apl's
ṗe ad Coꝝ. v°. cū dt. Quid mihi de his qui foris ſunt iudicare ⁊c.
Tātūdē ſit dictū de Thalmud q̄ nō ſupprimendus neq̄ȝ combu-
rendus ſit. Hec Capnion

Canin⁹ Capnionis flos

NAZARENVS ARCHIEPISCOPVS

¶ Quid tu penitiore intuitu hec reſpiciēs. in eis offendiſti mali?

THEOLOGVS.

§. iij. Dicam paucis Primū ea admoduȝ diſplicet clauſulā
quā a ꝑncipio interſerit dicēs. qñ id in noſtra facultate

atqꝫ ſuperioritate ſitū eſſꝫ aut exiſteret. Ea nāqꝫ particula. p̄ſertim
p iuris (vt putat̄) ignarū aſſuta. apte deſignat. nō oēs libros ma
los chriſtiane ſubditos eē iuriſdictiōi. p argumentū a ↄtrario ſen/
ſu. cū tn̄ apud eccl'iam dei ſupmā omniū doctrinaꝝ cenſuraꝫ eē liq/
do ↄſtet. Alteꝝ ſup quo ſtomachamur eſt. qm̄ ↄtinēter poſt hereti
coꝝ libros total'r prauos. e regione ponit libros iudeoꝝ tanqꝫ to/
taliter prauos. ⁊ hos poſteriores ab eccl'ie eximit iuriſdictōne. qđ
vtiqꝫ ſancte ap'lice ſedis verticē tangit. cū aſſertio hec in ſe ↄtineat
ſedē eādē ſub grauiſſimis. ⁊ his lōge ſapiētiſſimis pōtificibꝫ. iude/
is nō mō iniuriā. verū iniuſtā intuliſſe oppreſſionem

Capnion iudeoꝝ prauos libros ab eccl'e eximit ptāte. ⁊ hꝫ falſo

NAZARENVS

¶ Si recte attenderim. Capnion p ſuoꝝ fundamine dictoꝝ. legē
quādā citauit ciuilē. ⁊ vt p̄ſumit̄ nō inappoſite. vtpote legiſta. Cla
uā certe de manu herculis tollere p̄ſumis

THEOLOGVS

§. iiij. Tollā ⁊ q̄dē potēter. qm̄ legē p capillos traxit pppoſi/
to ſuo iptinētē. imo patet̄ repugnātē Lex ſiq̄dē illa iu/
deis ↄcedit poteſtatē ex ſuis eligēdi arbitros dūtaxat in ciuilibus
cauſis. quoꝝ tn̄ ſentētiā nō ipi arbitri. ſꝫ iudices romani executiōi
mādare debēt. In ſuā aūt ↄcernētibꝫ ſupſtitōem cauſis. eos debere iudei
iudices adire romanos. lex ipa diſponit.

Legem trahit Capnion repugnantē C. de iudeis. l. iudei

NAZARENVS

¶ Secus ſentire videt̄ atqꝫ tu dicis Grauis ille auctor Bartho/
lus quē Capnion acciuit

THEOLOGVS

¶ Et id prorſus vt videtur citra rōnem. Nec eñ leges a Bartho/
lo citate aliq̄d ad illā intentōem afferūt.

NAZARENVS

¶ Nū aliud qđ offenderit. in ea legis citatōne dep̄hendiſti. quippe
qui totus in eam videbaris graſſari?

THEOLOGVS

§. v. Utiqꝫ reuerendiſſime dn̄e Nā errorē. ⁊ hūc enormē. illa
allegatio p̄tendere videt̄. a gubernādi vniuerſum ſapien/
tiſſimo ordine. tum nimis alienū tū nimis exorbitantē

NAZARENVS

¶ Ecquis iſte error eē poſſꝫ. quē tā linceis ocul' pſpicere potuiſti?

THEOLOGVS

¶ Error eq̄dē. cuilibet oculos adijcere volenti. mox pui⁹ eſt. Quis
eteñ nō videat nimis extraneū eē apud ſolos. ⁊ eos pfidos exceca
toſqꝫ iudeos. legitimā reſidere auctoritatē. de ſue pfidie iudacis li/
bris cognoſcēdi. a q̄bꝫ nimirū tanqꝫ a ſua pfidia excecatiſſimis iu/
dicibꝫ. nō niſi iudiciū erroris ⁊ cecitatis expectādū eſt. Nōne po/
tius dicendū erat Capnioni. eiuſmodi apud romanū pontificem

Capnion ordini gubernandi vniuerſum detraxiſſe videt̄.

reſidere auctoritatē? Cui in Petri pſona a deo ſingulariter dictum eſt Ego rogaui p te vt nō deficiat fides tua. Arbitror itaq3 ordini recto gubernādi vniuerſum haud parū detractū eſſe. qm̄ malis que ſenſibil'r atq3 notorie in mūdo p libros iudaicos gerūtur Capnion nullā reliq̄t (qua iuſte corrigi poſſent) legitimā auctoritatē

NAZARENVS

§. vj. Satis rōnabil'r ſtringis. attamē glo. cle. p̄me p Capniōnē citata. tue videt̄ intentioni refragari.

THEOLOGVS

Gloſſam clementine Capnion praue citat

¶ Non ſic eſt. at Capnion. q̄ legez p̄dictā p capillos trahere nō veretur repugnātē Is ⁊ gloſam praue ⁊ citra eius mentē p more ſuo exponere ⁊ explicare nō timet. Inapposite ſiq̄dē libris exteriorib9 applicat̄. qm̄ gloſa de eoꝝ interiori agit fide iudeoꝝ. q̄ nūq3 chriſtianā ſuſceperūt fidē. vbi ⁊ veritatē attigit īdubiā. Ex quo em̄ nil magis q3 credere volūtariū d̄r. ⁊ eſt. nō pt talib9 inuitis eccl'ia infundere fidē. habiturū etiā eſſet plerūq3 exitū deteriorē dū ad fidē cogerent̄ inuiti. hinc ⁊ eccl'ia ad fidē eos nō ꝯpellit penes capl'm Si iudei. extra eodē ⁊ ca. Qui ſyncera. xlv. diſ. Inde ⁊ ꝯſpiciat tua prudentiſſima paternitas. q3 ppenſo. q3 iniquo iudeoꝝ fauore infectū ſit. dū Capnion ex gloſſa hac ꝯcludere attētat. apud eccl'iaz nullam eē de nepharījs iudeoꝝ libris cognoſcēdi legitimā auctoritatē qui indubie inter iudaice pfidie exteriora arma ꝯputant̄. Cū autez eccl'ia publicis edicti9 iudeos in pſonis ſubījciat. ſi cū iudeis ad fidē ꝯuerſis nimiū ꝯuerſent̄. xxviij. q. j. Sepe. Et qui diceret hoc ſtatuendi eccl'ie nō eſſe poteſtatē. heretic9 eſt cenſendus. xxij. diſ. ca. j. xxv. q. j. Violatores. Cur ⁊ ei nō licebit (queſo) exteriores auferre libros tanq3 arma quib9 furioſi ſe necant. tanq3 deniq3 arma q̄ ad impediendū chriſtiane augmentuz religionis (q̄d ex iudeoꝝ cōſurgeret ꝯuerſione) neq3 ipi artifices rabini fabricarūt Deinceps ſi diuo Aquinati Thome dederim9 fidē. ſcd̄a ſcd̄e. q. x. arti. viij. Infideles ꝯpellendi ſunt a fidelib9 (ſi facultas aſſit) vt fidē nō impediant blaſphemijs vl' malis ſuaſionib9. Hec ibi. Malas aūt ī Thalmud ꝯtineri. tum ſuaſiones. tū blaſphemias. qua fronte pcor capnion (etiā ſi aīam edere euz oporteret) inficiabit̄. qui in ſui glorioſi ꝯſilij cōplurib9 ⁊ diſcretis locis palā aſſerit Thalmud in iudaice pfidie defenſionē aduerſus chriſtianos editū eſſe. Nec negare audebit iudeos eē mancipia ⁊ eccl'ie ſeruos. ca°. Et ſi iudeos. extra de iude. Ea propter quoq3 (velit nolit Capnion) vt diu9 Thomas loco q̄ ſupra in arti. x. lucificat et ꝯcinne ad ca^m vltimū de iudeis exponit Eccl'ia pt ⁊ de eoꝝ diſponere reb9. ⁊ p inde etiā de eoꝝ peſtiferis libris. Vñ etiam ⁊ iuris pontificij monarche nō dubitarūt pbare ꝯbuſtionē taliuz libroꝝ quondaz rite. iuſte ⁊ legitime a ſede

De iudeis. c. Si iudei. diſ. xlv. relatū

xxviij. q. j. ſepe

xxij. diſ. c. j.

S. Thomas

Juris monarche Capnioni aduerſantur

aplica. ex legitima autoritate iuſta ꝛ rõnabili cauſa eſſe facta

NAZARENVS

F. vij. Jctũ illũ quẽ gloſſa tibi minari videbat. ſatis erudi-
te intercepiſti. at text⁹ aplicus quẽ Capnion ꝓ ſe acci
uerat. ſcꝫ Quid mihi de ĩjs q̃ foris ſunt iudicare. cũ ceteris ꝛc. Ad-
huc videt Capnioniſtica dicta fulcire ac ſupportare. qui ꝛ tuis ꝛ re   j. Cor. v.
liquis oĩbꝫ vtiqꝫ ꝑponderat dictis.

THEOLOGVS

Aplm illũ diuiniſſimũ Paulũ. vt par eſt colim⁹. dictaqꝫ eius
amplectimur. ꝛ eque vt euãgeliũ obſeruam⁹. Sed ꝑ Capnionẽ ꝓ
ſuo more inepte adducit. vt nãqꝫ tua ſapiẽtia optime nouit. ꝛ ad   Capniõ inap-
lrãm de ſpũali loq̃tur pena infidelibꝫ nõ infligenda. tanq̃ꝫ hui⁹ ge   poſite adducit
neris pene nequaq̃ꝫ capacibꝫ. Qui etẽm intra eccliam nõ ſunt. per   aplm
excõmunicatõem maiorẽ. quo modo ab ea ſeparabũtur (id qd pla
nũ fecit gloſſa in dicto ca. Sepe) et qui nõ cõmunicant ſacramen
tis. quo pacto a ſacramẽtoꝝ ꝯmunione. ꝑ excõicatõem minorẽ   xxviij. q. j. ſepe
excludent? Non itaqꝫ ex defectu iuriſdictõnis ecclia tales penas
infidelibꝫ infligere pretermittit. quo defectu Reuchlin eccleſiã no
tat. ſed qꝛ talium ſpũalium infideles capaces nõ ſunt penarũ Nec
iſta ſine irrefragabili volumus eſſe firmamento. Declarat ſiq̃dem
in ſua extrauagan. Unã ſanctã. Bonifacius papa. omnẽ humanã   Bonifa. papa
creaturã romano pontifici de neceſſitate ſalutis ſubiectã eſſe. qd   Jnno. Hoſtiẽ.
Joannes andree poſt Jnnocentiũ et hoſtiẽ. ſplendide ꝓſequitur   Joan. An.
in ca. Qd ſuꝑ his. extra de voto. Credimus (inquiens) imo ſcim⁹
ꝙ papa eſt vicarius Jeſu chriſti. ꝛ ideo plenariam accepit poteſta
tem etiã ſuꝑ infideles Matthei vltimo. Data eſt mihi oĩs po   Mthei. vltio.
teſtas in celo ꝛ in terra. ꝛ nõ videret diligens ſeu ſapiens paterfa-
milias. niſi ſuo vicario quẽ in terris dimiſit. plenã ſuꝑ oẽs poteſta
tem dediſſꝫ. Unñ papa hꝫ plenitudinẽ ꝑtãtis. qꝛ date ſunt ei claues
regni celoꝝ. dicẽte Chriſto. Quecũqꝫ ligaueris ſuꝑ terrã ꝛc. Jtem
paſce oues meas. Oues aũt ſunt etiã infideles ꝑ creatõem. licꝫ nõ
ſint de ouili hec ibi. Concludit demũ papã ſuꝑ oẽs de iure (licꝫ nõ   Joã. vltimo.
de facto) habere iuriſdictõem. Et ꝓpterea poſſe punire. q̃ nõ hñt ni   Papa iudeos
ſi legẽ nature gentiles. ſi ꝯtra eã faciãt. Similiaqꝫ de iudeis ꝓſeq̃   hereticos in le
tur ſi in ſua lege hereſes docerẽt. hiſce tribꝫ celeberrimis doctoribꝫ   gẽ ſuã punire
illic dñs Anthoni⁹ de butrio iuris doctor excellentiſſim⁹ aſtipu-   poteſt
lat. His arbitror tue doctiſſime P. ꝛ quibuſuis veritatis amicis.   Anto de Bu.
ſatis ꝑſuaſũ. nõ apoſtolũ. nõ ius põtificiũ. nõ numeroſã cateruã
celebriũ iuris doctoꝝ. ꝛ demũ rectũ rõnis iudiciũ Reuchlino nõ
mõ nõ fauere. imo ipi⁹ peſſundare dicta

¶ Caplm ſecũdũ. qd ꝑtractat vndecimã aſſertõem

NANARENVS